Tesbih Çekmek ve Cemaatle Tesbih Çekmek Bid'ât mi? – 1

Ali Hoşafçı Hoca Efendi'nin "Selefilik Adı Altındaki Görüşlere Ehl-i Sünnetin Cevapları" isimli eseri 2015 revizyonundan aktarılmıştır. Mevlâ Te'âlâ kendisinden râzı olsun, bizleri de müstefîd eylesin.

Tesbih Çekmek Bid'at Diyenlerin Görüşü

Boncuklarla olan tesbih bid'attır, çünkü Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'in zamanında olmayıp, ondan sonra icad edilmiştir. Lugat âlimleri, tesbihin yeni bir kelime olduğunu ve Arapların bu kelimeyi tanımadığını söylerler. Bu itibarla nasıl olur da, Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), ashabına bilmedikleri bir şeyi tavsiye eder?

İbn Vaddah el-Kurtubi, (*el-Bid'a ve'n-Nehyu Anhâ*, s.12) Salet b. Behram'dan rivâyet ettiği bir eserde; "İbn Mes'ud boncuklarla tesbih çeken bir kadına uğrar, onları kopartıp atar, sonra da taşlarla tesbih çeken bir adama gelir ve ayağı ile vurur. Ardından şöyle der: "Çok ileriye gittiniz! Karanlık bid'atlara daldınız! Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'in ashabını ilimde geçtiniz!"

Boncuklarla tesbih çekmek Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'ın yoluna muhâliftir. Bu konuda Abdullah b. Amr şöyle der: "Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'ı sağ eliyle tesbih çekerken gördüm."[1]

Ayrıca Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'ın bazı hanımlarına verdiği emre de uymamaktadır. Şöyle buyurur:

"Sizlere Sübhânallah, Allah-u Ekber, deyip Allah'ı eksiklikten tenzih etmeyi emrederim. Gaflet edip de Lâ ilâhe İllalâh'ı unutmayın, parmaklarınızla tesbih çekin çünkü onlar sorulur ve konuşturulurlar."

Bu hadis hasendir. Hadisi, Ebû Dâvud ve diğerleri rivâyet etmişlerdir. Hâkim ve ez-Zehebî hadisin sahih olduğunu söylerler. en-Nevevî ve el-Askalâni[2] ise, hasen hükmünü vermişlerdir. Diğer taraftan biri gelipte, parmaklar ile olan tesbihin, adet çoğaldıkça sayısının muhafazasını imkânsız olduğunu söylerse, ona şöyle deriz. Bu karmaşıklığa sebep diğer bir bid'attır. Yani dinimizde gelmediği şekilde, Allah-u Teâlâ'nın çokça belirli bir sayıda zikredilmesidir. İşte bu bid'at boncuklarla tesbih bid'atidir. Sahih sünnette sabit olan en çok zikir adedi "yüz"dür. Bunu da adet edinen kişi kolaylıkla, yanlışsız bir şekilde yapabilir. Parmaklarla tesbihin daha faziletli olduğuna ittifak etmelerine rağmen, boncuklarla yapılan tesbih, parmaklarla sünnet olan tesbihi fiilen bitirmiştir.

Tesbih Çekmek Bidat Değildir Diyenlerin Görüşü

Aşağıda göreceğiniz gibi bizim elimizde tesbih ile ilgili Nebî (sallallahu

aleyhi ve sellem) Efendimiz, taşlarla tesbîh etmeyi görmesine rağmen yasaklamayıp onlarla da tesbîh edilebileceğine dâir bir takrîrî sünnet bulunmakta. Ayrıca sahabelerin tatbiki bulunmakta ve bid'at olmadığına dair naslar mevcuttur. Tesbihle zikre karşı çıkanların elinde ise Abdullah b. Mes'ûd'a âid olan, sıhhat derecesi söz kaldıran, sahih olsa bile "nasıl anlaşılması gerektiği" tartışılabilecek olan, hattâ zâhiri başka sahâbe kavilleri, fiilleri ve takrîrleriyle, hattâ merfû' rivâyetlerle çelişmekte olan mevkûf bir rivâyeti delil alarak tesbih çekmeye bidat demişlerdir.

Yani işlerine geldiği zaman zayıf hadisi kabul etmezken burada tutunacakları başka bir delil olmadığından zayıf hadise yapışıp onu öne sürüyorlar. Biz zayıf hadisle amel edilir diyoruz sorun onların bu çelişkili durumu.

Şimdi tesbihle zikre karşı çıkanların savunması olan Abdullah b. Mes'ûd'a âit olan o sözün açıklamasına bakalım.

İmâm Dârimî, *Sünen*'inden yaptığı bir rivâyette "Omer b. Yahya dedesinden nakletmiştir:

Sabah namazından önce Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh)'un kapısında oturuyorduk. Evinden çıkınca beraberce mescide doğru yürüyecektik. Ebû Musa el-Eş'ari (Radıyallahu anh) yanımıza geldi: "Abdullah daha dışarı çıkmadı mı?" diye bize sordu. "Hayır" dedik.

O da bizimle birlikte beklemeye başladı. Derken Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh) evinden çıktı. Hepimiz kalkıp etrafını sardık. Ebû Musa ona dedi ki: "Ey Abdullah, az önce mescitte garibime giden bir olay gördüm**. Hayırda başka bir şey görmedim.**

Buharî, Ahmet b. Hanbel ve Yahya'nın zayıf gördükleri (*Taberani* "*el-Mu'cemü'l-Kebir*"deki rivayetine göre farklı olarak beni korkutan bir iş diye söylüyor.

Fakat sonra Ebû Musa orada şöyle diyor: **Şüphesiz o, yemin olsun ki kesinlikle hayırlı bir iştir.**

Ebû Musa (Radıyallahu anh) bunu söyledikten sonra yemin etmesi orda yapılanları hayırlı iyi bir iş gördüğüne kesinlik kazanıyor.

Abdullah "Neydi o iş" diye sordu. Ebû Musa (Radıyallahu anh): "Beklersen sen de görürsün" dedi. Sonra şöyle anlattı.

"Mescitte halka halinde oturmuş topluluklar gördüm. Her halkanın başında bir adam elinde çakıl taşları olduğu halde komut veriyordu."Yüz defa tekbir". Topluluk bu komutu aldıktan sonra yüz defa tekbir getiriyordu. Sonra aynı adam: "Yüz defa la ilahe illallah deyin" diyordu. Topluluk gereğini yerine getiriyordu. Sonra yine aynı adam "Yüz defa Sübhanallah deyin" diye komut veriyordu. Ve topluluk yine emre uyuyor ve yüz defa Sübhanallah diyordu.

Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh) "Sen onlara hiç bir şey söylemedin mi?" diye sordu. Ebû Musa (Radıyallahu anh) "hayır, hiç bir şey söylemedim ve senin görüşünü almak istedim" dedi. Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh): "Sen onlara: Siz o çakıl taşları ile günahlarınızı sayın, ben de size bu işin hayrınızı eksiltmeyeceğine garanti vereyim, diyemedin mi?" dedi.

Sonra Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh) mescide yürüdü. Biz de birlikte gittik. Mescide gelince bu halkalardan birine rastladı. Tepelerine dikildi. "Nedir, sizin şu yaptığınız iş?" dedi. Onlar ise: "Ey Abdullah, bunlar çakıl

taşlarıdır. Biz bunlarla tekbir, tehlil ve tesbihlerimizi sayıyoruz.” dediler.

Abdullah b. Mes’ud (Radıyallahu anh): “Siz o taşlarla günahlarınızı sayın, ben de size hayrınızın eksilmeyeceğine dair garanti vereyim. Ey Muhammed’in ümmeti, helakiniz ne kadar da hızla yaklaşıyor.

Hem de sizin aranıza bu kadar sahabe varken, Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellemin)’ın kefeni henüz nemlenmemişken, yemek tabağı henüz kırılmamışken. Beni kudretiyle saran Allah (Celle Celalühü) adına söyleyin ki, “Siz Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) ümmetinden daha mı fazla hidayette olan bir ümmetsiniz? Yoksa, siz dalalet (sapıklık) kapısını açanlar mısınız?

Onlar: “Ey Abdullah, Allah (Celle Celalühü)’a yemin ederiz ki, bizim hayır işlemekten başka hiç bir niyetimiz yoktur” dediler. Abdullah: “Nice hayır uman insanlar vardır ki asla umdukları hayrı bulamamışlardır.

Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) “Kuran okuyan fakat okudukları kalplerine işlemeyen” bir topluluk tarif etmişti; Yemin ederim ki sanki o tarife uyanların çoğunluğu sizin aranızda” dedi. Sonra onlardan yüz çevirip oradan ayrıldı. Amr. b. Seleme diyor ki: “Nehravan olayında bu adamların çoğunluğunu Haricilerle beraber bize saldırırken gördük”[3]

Hadisin Analizi:

Hadis zayıftır (İbni el cezvu, El zuafa ve el matrukin cilt 2, sayfa 233, no 2601)

Hadis zayıftır (İbni Adi, el kamil fi el zuafa, cilt 5, sayfa 122, no:1287)

Hadis zayıftır (Ibni Hacer, Lisan el Mzan, cilt 4, sayfa 378, no 1128)

El heytemi Mecmua el zevaid kitabinin Bab el Umma ala al sadaka adli bölümünde hadisi zayif saymiştir

Ravi Amr hakkinda onu gören İbni Main dedi ki:”Onun rivayetleri deyersizdir” (el zuafa vel matrukin, sayfa 212 no 3229)

İbni Karraş dedi ki:”O kabul görmeyen birisidir”(el mugni)

İmam Zehebi dedi ki:”O,en zayiflar arasinda yer alan itibar görmeyen birisidir” (Mizan el itidal, cilt 3, sayfa 293)

CEVAP

Birincisi zayıf hadislerle amel etmeyi kabul etmezlerken burada olduğu gibi zayıf hadise yapışmaları onlar için bir çelişki.

Ebû Musa ona dedi ki: “Ey Abdullah, az önce mescitte garibime giden bir olay gördüm. **Hayırdan başka bir şey görmedim**.

Buharî, Ahmed b. Hanbel ve Yahya’nın zayıf gördükleri (*Tebaranî “el-Mu’cemü’l-Kebir*”deki rivayetine göre farklı olarak, Ebû Musa (Radıyallahu anh) beni korkutan bir iş diye söylüyor. Fakat sonra Ebû Musa (Radıyallahu anh)’ın şöyle diyor;

“Şüphesiz ki, o elbette **yemin olsun ki kesinlikle hayırlı bir iştir.”**

Ebû Musa (Radıyallahu anh)’nın bunu söyledikten sonra yemin etmesi orada yapılanları hayırlı iyi bir iş gördüğüne kesinlik kazandırıyor.

Ebû Musa (Radıyallahu anh)’nın bu sözü ortada iken selefilik iddiasında bulunanların Ebû Musa (Radıyallahu anh)’nın görüşü hakkında zan ve yorumlarının hiç

önemi yoktur.

Burada görüleceği gibi Ebû Musa el-Eş'arî (Radıyallahu anh) ile Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh)'ın görüş ayrılığı vardır.

Bir sahabe bu işi hayırlı başka sahabe bidat olarak görüyor.

Sahabilerden bazıları, Kur'ân'ın toplanıp mushaflaştırılmasını Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) tarafından yapılmadığını söyleyerek bid'at diyorlardı. Hazreti Ömer (Radıyallahu anh) ise bid'at olarak görmedi.

Kimi âlimlerden sahabi kavlini hüccet görmediği rivâyet edilse de İslâm âlimlerinin cumhuru onu delil görüp, bağlayıcı kabul ederler.

Hanefîler de onlardandır. Hatta bazı rivâyetlerde, bunu, İslâm âlimlerinin sadece cumhuru değil, hepsi kabul eder. Yalnız bir sahabi kavline ters, başka bir sahabi kavli varsa tercihe gidilir, birisi alınır.[4]

Sufiyye de burada aşağıda göstereceğimiz sahâbeden birçoklarının fiilini ve Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz, taşlarla tesbîh etmeyi görmesine rağmen yasaklamadığına göre, bir takrîrî sünnet bulunmaktadır.

İşte Sufiyye de Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) efendimiz'in bu takrirlerini esas alarak ve başka birçok sahabenin yaptıklarını da delil alarak Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh)'un değil de, Ebû Musa el-Eş'arî (Radıyallahu anh)'nin kanâatini seçmişlerdir.

Aşağıdaki rivayetlerde de göreceğiniz gibi birçok sahabe taş, düğüm kullanarak zikir yapmışlardır. Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh) bu konuda bidat demekle görüşünde yalnız kalmıştır. Buna rağmen Selefi görüşü üzere olduğunu iddia edenlerin İbn Mes'ud, (Radıyallahu anh) bidat görüşünde ısrar edip doğru görüş budur derlerse şöyle deriz:

İbn Mes'ud, Felak ile Nas ın Allah'ın Resulullah Efendimize indirdiği surelerden olduğunu kabul ediyor. Ancak Felak ile Nas surelerini iki kapak içine alınmaması yönünde bir görüşe sahipti. Bezzar "Bu hususta bir tek sahabi dahi İbn Mes'ud'a katılmamıştır. Biz bunu niçin yazdık? Bu hususta sahabenin İbn Mes'ud'un bu görüşünü benimsemediğine örnek olsun, diye yazdık.

Başka bir örnek:

Hazreti Ömer (Radıyallahu anh) ile Hazreti Ammar (Radıyallahu anh) bir konuda görüş ayrılığı Buhari ve Müslim, Abdurrahman b. Ebza (Radıyallahu anh)'dan şu şekilde rivayet etmişlerdir:

Bir adam Hazreti Ömer (Radıyallahu anh)'in yanına gelip:

– "Ben cünüp oldum ve su bulamadım!" dedi. Hazreti Ömer (Radıyallahu anh):

– "Namaz kılma" dedi. Bunun üzerine Ammar (radıyallahu anh şöyle söyledi:

– "Ey mü'minlerin emiri! Hatırlamıyor musun, ben ve sen bir seriyyede bulunuyorduk. Bu sırada cünüp olmuş ve su bulamamıştık. Sen namaz kılmamıştın; ben ise toprağı üzerime sürmüş ve namaz kılmıştım. Resûlullah (aleyhissalâtü vesselâm)'da:

– "Ellerini yere vurup sonra üflemen, sonra da yüzünü ve ellerini (kollarını) meshetmen yeterli olurdu" diye buyurmuştu. Bunun üzerine Hazreti Ömer (Radıyallahu anh): "Allah'dan kork ey Ammar!" dedi. Ammar (Radıyallahu anh)'da: "İstersen bunu konuşmam (rivayet etmem)" dedi. Hazreti Ömer (Radıyallahu anh) dedi ki: "Seni yöneldiğin yöne çeviririz!"

Şakik b. Seleme Esedî'den şöyle söylediği rivayet edilmiştir:

"Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh) ve Ebû Musa el-Eş'arî (Radıyallahu anh) ile birlikte oturuyordum. Bu sırada Ebû Musa el-Eş'arî (Radıyallahu anh) şöyle söyledi:

– "Ne dersin, ey Ebû Abdurrahman, bir adam cünüp olsa ve bir ay boyunca su bulamasa, namazlar konusunda ne yapacak?" Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh) da şöyle söyledi:

– "Bir ay su bulamazsa da teyemmüm etmez." Bunun üzerine Ebû Musa el-Eş'arî (Radıyallahu anh) şöyle söyledi: Ammar (Radıyallahu anh)'ın Hazreti Ömer (Radıyallahu anh)'e söylediği sözü duymadın mı?

Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh) şöyle söyledi: "Hazreti Ömer (Radıyallahu anh)'în Ammar (Radıyallahu anh)'ın sözüyle ikna olmadığını görmedin mi?"

Bunun üzerine Ebû Musa el-Eş'arî (Radıyallahu anh) dedi ki: Peki, şu âyet-i kerime hakkında ne diyeceğiz:

Ey iman edenler! Siz sarhoş iken ne söylediğinizi bilinceye kadar- cünüp iken de yolcu olan müstesna gusül edinceye kadar namaza yaklaşmayın. Eğer hasta olur veya bir yolculuk üzerinde bulunursanız, yahut sizden biriniz ayak yolundan gelirse, yahut kadınlara dokunup da (bu durumlarda) **su bulamamışsanız o zaman temiz bir toprakla teyemmüm edin!** [5]

Burada görüleceği gibi Ebû Musa el-Eş'arî (Radıyallahu anh) ile Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh) görüş ayrılığı vardır. Ebû Hanife bu konuda Ebû Musa el-Eş'arî (Radıyallahu anh) görüşünü alırken Ebû Yusuf ile İmam Muhammed Abdullah b. Mes'ud radıyallahu anh görüşünü almış.

Yine sahabilerden bazıları, Kur'ân'ın toplanıp mushaf haline getirilmesinin Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) tarafından yapılmadığını söyleyerek bid'at diyorlardı. Hazreti Ömer radıyallahu anh ise bid'at olarak görmedi. Kimi âlimlerden sahabi kavlini hüccet görmediği rivâyet edilse de İslâm âlimlerinin cumhuru onu delil görüp, bağlayıcı kabul ederler.

Hanefîler de onlardandır. Hatta bazı rivâyetlerde, bunu, İslâm âlimlerinin sadece cumhuru değil, hepsi kabul eder. Yalnız bir sahabi kavline ters, başka bir sahabi kavli varsa tercihe gidilir, birisi alınır.[6]

Sufiyye de burada yukarıda gösterdiğimiz sahâbeden birçoklarının fiilini ve Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz, taşlarla tesbîh etmeyi görmesine rağmen yasaklamadığına göre, bir takrîrî sünnet bulunmaktadır. İşte Sufiyye de Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'in bu takrirlerini esas alarak ve başka birçok sahabenin yaptıklarını da delil alarak Abdullah b. Mes'ud (Radıyallahu anh)'un değil de, Ebû Musa el-Eş'arî (Radıyallahu anh)'nin kanâatini seçmişlerdir.

Tesbihe Karşı Çıkanlar Şöyle Diyebilir

Hadiste ifade olunduğu üzere, sözde zikir meclisine katılmış bu kimselerin, daha sonraları, Müslümanlıkları şekilden öteye geçmeyen ve taassubun en koyu şeklini simgeleyen sözde dindar Haricilerin Hazreti Alî (Radıyallahu anh)'ye karşı savaşında, onlara katıldıklarını görmekteyiz. Demek ki, şeklî Müslümanlık,

gerçek anlamda İslâm değildir.

CEVAP

Ebû Musa el-Eş'arî (Radıyallahu anh) sahabinin ileri gelenlerindendir. Onun bu işi hayırlı görmesi, o mecliste bulunan sahabe ve tabîinin taşlarla ve komutla yapılan zikri benimseyip güzel görmeleri bizim için yeterlidir.

Resûlullah bir yerde taşlarla zikredeni görüp yasaklamadı. Başka bir yerde topluca zikredenleri gördüğünde yasaklayıcı bir söz söylememiş ve o halkaya oturup hamd etmişken sahabelerden biri bu işi bid'at olarak anlamasın mı? Yoksa bid'at görmeyen sahabe ve yasaklamayan Resûlullah'ın görüşünü mü kabul edeceğiz?

O halkada zikredenlerin hepsini değil bir kısmını hariciler saffında görmek. O sahabelerin yaptığının kötü olduğuna dair delil olmaz.

Haricilerin saffında olmayan, toplu zikir eden o halkadaki diğer sahabe ve tabîinin yaptıkları delil değil mi?

Ayrıca Hazreti Alî'ye karşı Hazreti Ayşe, radıyallahu anha ve birçok sahabe görüş farklıkları ve fitne yüzünden Hazreti Alî'yle savaşmışlardır. Şimdi biz bu sahabelerin Hazreti Alî'ye karşı savaştıkları için her yaptığına yanlış diyebilir miyiz? Hazreti Ali'ye karşı olmalarını delil getirebilir miyiz?

İbni Âbidin diyor ki:

Resulullah Efendimiz, bir kadının tesbihleri, çekirdeklerle saydığını görmüş; fakat yasaklamamıştır. Bu da, tesbihleri, taşla, çekirdekle ve tesbihle çekmenin caiz olduğunu göstermektedir.

Delili de şudur: Ebu Davud, Tirmizi, Nesai, İbni Hibban ve Hâkim'in; Said bin Ebi Vakkas'tan [radıyallühü anh] rivayet ettikleri hadis-i şerifte, Resulullah bir kadının çekirdeklerle veya çakıl taşlarıyla tesbih çektiğini gördüğü halde yasaklamadığını bildirmektedir. (Reddü'l-Muhtar)

İbn Teymiyye Zikrin Küçük Taşlarla Sayılması Güzel Bir İştir Diyor.

Hamd Allah'a salât ve selâm Resulune (Sallallahu Aleyhi ve Sellem), ehli beytine (aleyhisselam) ve şerefli sahabilerine(r.a) olsun..

Sevgili kardeşlerimiz, gördüğünüz resim Vehhabilerin büyük şeyhlerinden İbni Teymiyye'nin "Mecmua El Fetava" isimli kitabinin 22-ci ciltinin 506-ci sayfasidir.Vehhabilerin Şeyhlerinden Ahmed İbn Teymiyye (661-728 h/1263-1328 m) küçük taşlar, meyve çekirdekleri ve tespihle zikr etmek, daha doğrusu edilen zikri bu şeyler vasitasiyla saymak hakkinda diyor ki:

وعدّ التسبيح بالأصابع سنّة كما قال النبي صلى الله عليه وسلم للنساء: سَبِّحْنَ وَاعْقِدْنَ بِالأَصَابِعِ فَإِنَّهُنَّ مَسْئُولاَتٌ مُسْتَنْطَقَاتٌ .وأما عدّه بالنَوَى والحَصَى ونحو ذلك فحسنٌ وكان من الصحابة رضي الله عنهم من يفعَل ذلك وقد رأى النبي صلى الله عليه وسلم أمَّ المؤمنين تسبِّح بالحصى وأقرَّها على ذلك وروي أن أبا هريرة كان يسبِّح به.

وأما التسبيح بما يُجعَل في نِظامٍ من الخَرَز ونحوه فمن الناس من كرِهه ومنهم من لم يكرَهه وإذا أحسِنتْ فيه النيّة فهو حسنٌ غيرُ مكروه وأما اتخاذه من غير حاجة أو إظهاره للناس مثل تعليقه في العُنُق أو جعْله كالسُّوار في اليد أو نحو ذلك فهذا إما رياء للناس أو مَظِنّة الرياءاة ومشابهة المرائين من غير حاجة :الأول محرَّم والثاني أقلّ أحواله الكراهة فإن مراءاةَ الناس في العبادات

المختصّة كالصلاة والصيام والذكر وقراءة القرآن من أعظم الذنوب

“Zikrin parmaklarla sayılması sünnettir. Nasil ki, Nebi – (sallallahu aleyhi ve sellem)– kadinlara: “Zikr edin ve parmaklarla sayın. Şüphesiz ki, onlar (Kiyametde) Hesaba çekilecek ve konuşacaklardir.” demişti.

Zikrin küçük taşlar ve meyve taneleri ve benzeri şeylerle sayılmasına gelince bu güzel iştir! Sahabiden– (Allah onlardan razı olsun) – böyle edenler vardı. Nebi – (sallallahu aleyhi ve sellem)– müminlerin annesini küçük taşlarla zikr ederken gördü ve buna itiraz etmedi. Ebu Hureyre’nin de bunlarla zikr ettiği rivayet edilmişdir.

Boncuklar ve benzerlerinin uygun düzülmüş şekliyle(tespihle) zikre gelince insanlardan bunu kerih görenler (hoş karşılamak) ve kerih görmeyenler vardır.

Niyet iyi olunca bu amel(tespihle zikr) mekruh olmayan güzel bir ameldir!

Kaynak: Ahmed İbn Teymiyye: Mecmu Fetava: 22/506

Medine: 1425/2004

İbn Teymiyye’nin sözlerinden anlaşılan zikrin parmak uclarıyla sayılmasının sünnet olduğu, diger şeylerle – taş, çekirdek ve tesbih gibi – sayılmasının ise şer’en caiz ve güzel olduğudur.

Çekirdeklere zikr saymağı kabul edip, bunu tesbihle etmeyi kabul etmeyen kimseyi anlamak zordur. Ayni tanelerin uygun nizamla ipe dizilmesinin hükme tesir edecek türden bir değişiklik midir?

Hanefî müctehidlerinden İmam Tahtavî Dürrü’l-Muhtar Haşiyesi’nde mekruhlar faslında diyor ki :

Mescidde halka olup yüksek sesle zikretmekten kimse menedemez. Zira mescitlerde Zikrullahı menedenler Cenab-ı Hak’kın:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَى فِي خَرَابِهَا

“Kim Allah’in mescitlerinde Allah’in isminin zikredilmesinden mani olanlardan daha zalim olabilir.”

YAZI İKİNCİ BÖLÜMDE DEVAM EDECEK

---

[1] Ebû Dâvûd, I, 230; Tirmizî, IV, 255 (hasen olduğunu söylemiştir.); İbn Hibbân, 2334; Hâkim, I, 547; el-Beyhakî, II, 253; ez-Zehebî’nin de ifâde ettiği gibi hadisin isnadı sahihtir.

[2] Emâli el-Ezkâr, I, 84.

[3] İmam Darimî “Mukaddime” 73,(es-Sünen, I, 79-80; no: 204).

[4] (Geniş bilgi için Menar ve şerhlerine (mesela, Fethu’l-Gaffar’a: 347-348 ve İ’la mukaddimesi Kavâid Fi Ulûmi’l-Hadis (s. 85-86-87’e) bakılsın.

[5] Nisâ, 4/43. Buharî, Teyemmüm: 8; Müslim, Hayz: 28-Teyemmüm babı. 1) el-Mâide 5/6.

[6] (Geniş bilgi için Menar ve şerhlerine (mesela, Fethu'l-Gaffar'a: 347-348 ve İ'la mukaddimesi Kavâid Fi Ulûmi'l-Hadis (s. 85-86-87'e) bakılsın.